

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3.50 K, mesečno 1.20 K.
za Nemčijo za pol leta 7.90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9.50 K za četrt leta 4.80 K

Pecemexna številka 18 v.

Reklamacije so poštne proste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati: Enostopna petit-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin,
večkrat po dogovoru.

91. šteč.

V Ljubljani, v torek, dne 31. avgusta 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljke
naročila an list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Narodno vprašanje.

Buržoazna ideologija ima svoje vire v gospo-
darskih razmerah meščanskega razreda. Do teh
virov je je treba zasledovati, da jo je moči raz-
umeti, naj se pojavi na kateremkoli polju. Tudi
meščanski nazori o narodnem vprašanju imajo
svojo gospodarsko podlago. Meščanski nacionalizem
se razlikuje od fevdalnega, delavski pa se ne more
vjemati ne s prvim, ne z drugim.

Buržoazija se je navadila, prikazovati nacio-
nalizem kot čisto idejno in idealno smer; po nje-
nih trditvah bi moral biti nacionalizem celo ide-
alnost par excellence, takorekoč edina idealnost.
To je seveda nezmisel. V narodnjstvu ni nič več
idejnosti in idealnosti ter nič manj materializma,
nego v katerikoli socialni smeri. Predstavniki fev-
dalnega nacionalizma so bili osvajači; povečavati
državo je bila njih «idealna» naloga, ki pa je
imela zelo realno ozadje v tem, da je večja dr-
žava kraljem in njihovim fevdcem več nesla od
male. Država je bila tedaj vse, narodnost v mo-
dernem zmislu skoraj nič. Množica, ki je živela
«pod enim cesarjem», je bila celota, ne pa ljud-
stvo, ki je govorilo enak jezik. Dinastični interesi,
ki nikdar niso bili nematerialni, so veljali za dr-
žavne interese in poleg njih ni bilo posebnih na-
rodnih interesov. Tako je nastala stara Avstrija
kot domena Habsburžanov. Najraznovrstnejše na-
rode so boji in ženitve spravili v to zvezo, v ka-
teri so postali «cesarski». Tu ni bilo bojev, ki bi
jih po današnjih pojmi mogli imenovati «na-
rodne», pač pa so se od vstvarjenja države te-
kom stoletij neprenehoma ponavljali zdaj tu, zdaj tam
dinastični in fevdalni boji, enkrat s Přemyslidi, dru-
gič z madžarskimi in sedmograškimi oligarhi. Ve-
like množice so izgubile svojo narodnost brez po-

sebnih bolečin, skoraj nevedoma, neopaženo.
Pravi patriotje so bili cesarski ljudje, dvorski slu-
žabniki, a marsikaterega slavnega med njimi bi
danes imenovali renegata. Jezik ni imel s patrio-
tizmom kaj opraviti; v avstrijskih «dednih» de-
želah je vladala nemščina brez ugovora — jezik
dinastije —, na Poljskem, Ogrskem, Hrvatskem je
bila latinščina mazilo za jezikovne razlike.

Splošna formula se glasi, da je Napoleon
zdrnil narode in skoraj čuditi se je, da nima
ženialni korzikanski veleornilec še spomenika na
Slovenskem. Vsa znota je v tem, da je Napoleon
vihral po Evropi prav takrat, ko se je rodila mo-
derna buržoazija s svojimi posebnimi gospodarskimi
interesi, ki so zahtevale nove razmere, da se
uveljavijo. Kljub vsem enciklopedistom, versailskim
šegam in ameriškimi vzorom ne bi bilo velike
francoske revolucije, da je ni provzročil velikanski
gospodarski in tehniški preobrat, ki je vstvaril ne
le zaveden «tretji stan», temveč tudi moderni pro-
letariat. Posledica strojne tehnike, s katero je ne-
izogibno združen razvoj meščanskega kapitalizma,
je liberalizem. S padcem fevdalizma pa se je moral
umakniti tudi njegov državni pojem; z novim me-
ščanskim razredom je prišel novi meščanski na-
cionalizem.

Glavni značaj te struje je stremljenje po vstvar-
janju narodnih držav. Nekaj fevdalnega nazora je
se običalo v tem stremljenju. Buržoazija ni na-
pravila kar tabula rasa s fevdalizmom, ki je branil
svoje postojanke, kjer je mogel in dokler je mogel.
Sploh je bila buržoazija vedno nagnjena h kom-
promisom. In kakor je krščanstvo prevzelo vsako-
vrstne poganske šege in nazore v svoj zistem, le
da je lažje prišlo do moči, tako je tudi buržoazija
prevzela dedščino fevdalizma, kjer je bilo mogoče
ter se je prilagodila ostankom preteklosti, kakor
so se ostanki fevdalizma prilagodili novim raz-
meram. Država kot socialna oblika, zlasti pa mon-
arhična država je tak ostanek fevdalizma, ki ga

je buržoazija popolnoma prevzela v svoj politični
zistem.

Med državno in narodno idejo je buržoazija
napravila kompromis, ki je dobil formulo «narodna
država». Italija Italijanom! Nemčija, združena! Ne-
odvisna Ogrska! V takih geslih se zrcali meščanski
nacionalizem. «Narodna ideja» je popolnoma na-
pačen izraz za te zahteve. Nikdar se ni nemška,
italijanska ali katerakoli buržoazija bojevala za svo-
bodo svojega naroda, temveč le za večjo moč
svojega razreda. Češka, slovenska buržoazija hoče
biti neodvisna od nemške buržoazije; nikakor pa
noče češkemu, slovenskemu delavstvu priznati ena-
kega položaja kakor sebi. Madžarska buržoazija
hoče osnovati samostalno madžarsko državo, ampak
madžarsko delavstvo ima ostati v položaju helotov.
«Italija Italijanom» pomeni: Italijanskega delavca
naj izkoristi italijanski kapitalist. In «češko
državno pravo» ne pomeni nič drugega, kakor da
naj ostane nadvrednost, ki je vstvarjajo češki de-
lavci, v rokah češke buržoazije.

Nacionalna ideja buržoazije je ideja vladanja.
Buržoazija vsakega naroda želi čim večje področje,
kjer more izkoristiti svoj kapital. Zato je njena
nacionalna ideja teritorialna, ne pa narodna.
To je nemška zemlja — to je slovenska zemlja;
tako se glase gesla, ki vtemeljujejo meščanske na-
cionalne boje. Razširiti meje, v katerih more iz-
rabljati in učvrstiti v njih svojo vladno, da si zava-
ruje gospodarske izkoriščevalne pravice, je nacio-
nalna ideja buržoazije. Kako malo je «narodna»
ta ideja, se vidi, ker se z njo lahko podjarmijo tuje-
narodni elementi, ne more se pa združiti celota na-
roda. In v tem domovinskem pojmovanju narod-
nosti, v tem določanju mej je očividni lastninski,
kapitalistični moment.

Z delavskega, socialističnega stališča se mora
piti do vse drugačnih narodnih pojmov.

PODLISTEK.

Gaus!

Govoril je sam s seboj.

Neumen si, prijatelj, neumen! Sanja se ti
nekaj, kar je nemogoče. Ti — pa ona! Ne go-
vori o srcu! Ako ti valujejo čustva v srcu in ti
razburja dušo strast, primi pero, položi košček
belega papirja na mizo, pa napiši kaj — pesmico,
fantazijo, če hočeš dramatičen prizor — karsibodi.
Papir je potrpežljiv, tudi za sadove tvoje do-
mišljije bo čitateljev. Delaj, kar hočeš! A ne bodi
otrok, ki si zida zlate gradove po oblakih, pa
meni, da jih lahko doseže. Ti — pa ona! —
Prav ima. Kako sem besen! Kako bi divjal!
Srce mi je polno strupa. Danes razumem, kako
je mogoče, da mori in ubija človek, ki sicer ne
more gledati, kako koljejo piščanca. Morda sem
blazen. Pa ne trdite tega! Ne. Nesrečen sem.
Oh, nesrečen! S to besedo dopovem vse onim,
ki so tudi nesrečni, drugim ljudem pa ne morem
opisati groznih, peklenskih duševnih bolečin, ka-
tere provzroča strastna, neugasna želja za ciljem,
ki je nedosežen.

Ljubim. A s tem nisem izrazil ničesar. Pa
vendar se to ne more drugače povedati.

Ljubim. Želim, stremim in zahtevam. Upam
ne...

Mislite, da me ona ne ljubi? Ne recite tega!
To me razburja, in sovražim ga, kdor to pravi,

ker ni res. Vprašal je nisem. A kaj treba vpra-
šanja, ko imava oba oči! Njena duša je čista in
njen pogled ne more lagati. A ona ima starše
— in svet — svet! A zato moram trpeti, ker
svet ne dopušča moje sreče. Kaj briga svet moja
duševna muka in moje zastrupljeno življenje?
Kdo vpraša po meni? A jaz trpim, zvijam se v
neskončni boli in obupno stiskam pest, ki išče
po neskončnosti sovražno usodo, da jo zdrobi...

Zaman. Seveda... ha ha! —

V novi gostilni pri «zlati košarici» imajo iz-
vrstno vino. Taka kapljica je tekla menda v Stiksu.
V njej leži pozabljenje. Odpustite! Bržkone se
mi plete jezik. Ni čudo. Pa nisem pijan. Ne, po-
zabljenja ni v vinu. Tako — hipno deluje, kakor
slabo zdravilo, ki oblaži bol za kratek čas, a je
ne odpravi. Kadar izpuhté vinski duhovi, se po-
vrne tudi spomin. In tedaj so bolečine še večje.

Pa za trenotek vendar pomaga.

In prav v takem času so prišli prijatelji k
meni. Prijatelji — saj veste: tako se pravi ljudem,
ki nam žele dobro. Kaj mi bodo povedali moji
dobri prijatelji?

— Čuješ! Partijo imamo za Te. Oženiš se
lahko, kadar se Ti poljubi!

Prisegel bi, da nisem okusil kapljice vina,
tako so me strezile te besede. Tako vam mora
biti, kadar dobite — prosim brez zamere — prav
izenada čvrsto zaušnico. Hahaha! Oženim se
lahko! Oni imajo partijo za-me? Mar se je vse
zaklelo, da me naredi danes volka, tigra, hijeno?

Ali je mogoče, da ostanem miren, celo spričo te
insinuvacije?

Saj je res grozno! Prijatelji ti hočejo biti,
pa te poznajo tako slabo. Nisem sentimentalec,
a ljubezen mi vendar ni predmet za neslane burke.
Vraga! Srce tudi ni kos lesa, iz katerega se lahko
izrezljajo smešne figurice za prostaško zabavo
vinjenih glav. Pravzaprav je nezaslišano: oženiš
se lahko, ker poznamo «partijo» za te. Premislili
smo tvoje razmere, preračunali tvoje dohodke in
njeno doto, pa smo se prepričali, da se lahko
uredi stvar. In sedaj ni treba nič drugega, kakor
da se potrujiš tja in obaviš navadne formalitete,
potem nas pa povabiš na pir... Hahaha! Vsa
stvar je vendar smešna!

— Nič se ne smeja! To je prav resna reč.
Bodi pameten, pa si lahko srečen.

— Če je sreča res tako po ceni —

— Ali poznaš gostilničarko pri «Divjem
kozlu»?

— Kje?

— V Gornjem trgu.

— Vdovo?

— Da. Otrok nima.

— Skoraj deset let je starejša od mene.

— Štirideset let še nima.

— Izvrstno, izvrstno! Haha!

— Pa vse je njeno. Hiša, vrt, polje. V hra-
nilnici ima precej denarja.

— Bravo, bravo!

Dalje prih.

Slike iz za zldovja.')

Da je vojaški kazenski zakonik zastarel in ž njim drugi predpisi, je znano; tudi se ve, da hoče vojna uprava neprenehoma uganjati politične kupčije z reformo vojaške justice. Ampak tudi dosedanje norme bi omogočile vsaj nekoliko človečnosti; vprašanje pa je, kdo pravzaprav nadzoruje vojaške zapore in vojaška sodišča in kako se vrši kontrolo. Če bi višje instance strogo revidirale in če bi skrbele, da dobe pravo sliko, bi bile menda vendar nemogoče razmere, ob katerih se človeku ježe lasje na glavi. Kontrola je predpisana. Formalno se tudi vrši. Toda kaj pomagajo formalitete brez duha. Če se kontrolira ali ne, je v garnizijskem zaporu najtemnejši srednji vek in pri garnizijskem sodišču samovoljen absolutizem.

Osupniti mora marsikoga, če sliši, da se prakticira vklepanje v železo (špange) za kazni od slučaja do slučaja in da tudi navezovanje še ni popolnoma odpravljeno. Toda še bolj bo vsakdo presenečen, ako povemo, da je v vojaških zaporih tudi trajno vklepanje v verige (takozvani Sprengeisen) še v navadi. In dasi smo kontrolirali svoje informacije kolikor je le bilo mogoče v teh težavnih razmerah, se nam zdi vendar še danes skoraj nemogoče, kar nam je ponovno potrjeno. Vojna uprava bo morala jasno in brez ovinkov povedati, če je res, da je v ljubljanskem garnizijskem zaporu neki prostak že šest mesecev v preiskavi in vseh šest mesecev v samotni celici, vseh šest mesecev vklenjen na nogah? Spomniti se je treba, da je samotna celica brez okna, torej brez direktne svetlobe, brez zraka, komaj 2 metra dolga in 1½ meter široka. Dotični vojak je bil baje naznanjen, da hoče pobegniti. Sam zatrjuje, da je popolnoma nedolžen, in da ga je nekdo po krivem denunciral. Tega seveda ne moremo preiskavati. Ampak tudi če ne bi bil nedolžen, se vendar upirajo vsi človeški čuti takemu ravnanju, ki obuja spomine le na podzemeljske ječe, nahajajoče se še tuintam v razvalinah starih gradov, v doževi palači, na Hradčanih i. t. d. Za kazni bi bilo tako zapiranje in tako vklepanje barbarično. Omenjeni vojak pa ni obsojen, temveč v preiskavi! In menda velja tudi pri vojaki na čelo, da se obdolženec ne sme smatrati za hudo delca, dokler ni izrečena sodba. Razume se, da je revež že večkrat prosil, naj mu vzamejo železje in naj ga premestijo v skupno sobo. Prosil je tudi pri lokalni kontroli. Toda opisali so ga za strahovitega zločinca in trdili, da je „fluchtverdächtig“. Ljudje, ki ga poznajo, pravijo, da je jako miren človek in tudi ne verjamejo, da bi mislil na beg. Vprašanje je sploh, po čem sklepajo gospodje, da hoče bežati. Ampak če bi tudi imeli kaj razlogov za to misel, se vendar ne bi dala na noben način opravičiti taka krutost. Saj se menda iz garnizijskega zopora ne pride tako na prosto kakor iz slabo ograjenega vrta. Debela vrata, močne ključavnice, visoki zidovi in straže z nabasanimi puškami in nasajenimi bajoneti, pa patrolje in rone menda vendar precej otežčajo begunstvo. Sama misel, da bi jetnik utegnil reči „zbogom“, torej nikakor ne more opravičiti take torture, ki se ne da na noben način ozaljšati.

Pravimo, da bo treba o tem v državnem zboru temeljitega pojasnila, upamo pa, da ne bo moral mož do tistega časa čakati v verigah in v samotni celici.

Zelo nejasen je tudi sledeči slučaj: Neki rezervnik je prišel v preiskavo. Deset let ni bil na nobeni orožni vaji, pa ne vemo, ali je bil to njegov zločin, ali pa je bil obtožen kakšnega drugega delikta. Ta mož je sedel v preiskavi osem mesecev. Večkrat je brez vspeha prosil za zaslišanje. V tem času je šel stotnik-avditor Prykrl na dopust, obdolženec pa je moral enostavno sedeti v preiskovalnem zaporu, ne da bi se bila ta čas vodila preiskava. Ko se je vrnil avditor, je bil „Kriegsrecht“, ki ima nadomeščati moderno razpravo, na katerem je avditor tožnik in sodnik v eni osebi in mož je bil obsojen na 15 mesecev ječe, ne da bi se mu bil vstrel v kazen le en dan preiskave, ki se je bila zavlekla povsem brez njegove krivde. Obsojen je bil tudi, da mora plačati nekako odškodnino — zakaj, nismo mogli izvedeti — in na podlagi te sodbe so mu kar vzeli denar, kar ga je imel. Tudi on

trdi, da je nedolžen ter je pri lokalni kontroli prosil za vstetje preiskave in za revizijo aktov. Baje mu je avditor dejal, da mu ni treba prositi za revizijo, ker bo sam preskrbel, da se mu po milosti odpuste vsaj trije meseci kazni. Pa ni bilo govora o pomiloščenju! Spomladi je začel bolehati in morali so ga oddati v vojaško bolnišnico. Glavni zdravnik je pismeno predlagal, naj se mu z ozirom na bolezen odpusti kazni in naj se bolnik pošlje na dopust. Avditor pa, ki mu je prej sam obljuboval pomiloščenje, je zdaj preprečil to.

Sedaj je neki računarski podčastnik osem, neki prostak pa šest mesecev v preiskavi; avditor gre na dopust, ljudje pa ostanejo v zaporu, ne da bi preiskava napredovala le za dlako. O razmerah pri garnizijskem sodišču je sploh še mnogo pritožb, preveč, da bi mogle biti kar izmišljene. Med drugimi je tudi ta, da se ne varuje uradna tajnost, kakor bi se morala, temveč da prihajajo v javnost stvari, ki bi morale ostati v spisih in nikjer drugje.

Videli bomo, koliko bo beseda zalegla in kako hitro se bodo popravile te razmere, ki kratkomalo ne smejo ostati neizpremenjene.

Rudarskim organizacijam!

V zmislu sklepa revirnega odbora se cenjenim podružnicam in vplačevalnicam Unije rudarjev južnega revirja naznanja, da se vrši v nedeljo, dne 5. septembra t. l. ob 9. uri dopoldan v Trbovljah

revirna konferenca

s sledečim provizoričnim dnevnim redom:

1. Organizacija in taktika.
2. Posvetovanje o predlogih Unije za unijski zbor.
3. Rudarski strokovni list.
4. Volitev revirnega odbora.
5. Volitev delegatov za unijski zbor.
6. Raznoterosti.

Prostor, kjer se ima vršiti konferenca in vse drugo, se cenj. podružnicam in vplačevalnicam pravočasno naznani.

Podružnice in vplačevalnice imajo pravico poslati po enega delegata na konferenco. Prosi se torej, da izvolijo podružnice in vplačevalnice čimprej delegate ter jih naznanijo do srede, dne 1. septembra rudarskemu tajništvu v Trbovljah.

Sodruzi, ki pridejo iz oddaljenih krajev in bi bili primorani v Trbovljah prenočevati, naj naznajo to sohr. Ig. Sitterju v Trbovljah.

Revirni odbor.

Iz stranke.

o Izredna deželna konferenca, ki je bila v nedeljo dopoldne v Gorici ob veliki udeležbi iz vseh slovenskih krajev dežele, je ponovila sklep redne konference, da gre stranka brezpogojno samostojno v volilni boj ter je imenovala za kandidate v splošni kuriji soglasno sodruge dr. Tuma, Marica in Vrčon. Natančnejše poročilo objavimo v četrtek.

Shodi.

Podgora. V petek, 20. avgusta se je vršil pri nas zaupni shod, na katerem je govoril sohr. Petjejan o deželnozborskih volitvah in o stališču, ki ga zavzema pri teh socialno-demokratska stranka. Nadalje je govornik pozval navzoče sodruge k pridni agitaciji in jih poučil, kako je treba ukreniti, da se agitacija razširi po celi Podgori, ker je med delavstvom veliko takih, ki ne poznajo pomena volitev in vsled tega ne gredo na volišče. Pojasnil je nadalje položaj v državnem zboru in ostro kritiziral delovanje meščanskih strank in obstrukcijo. Na to se je izvolilo nekaj sodrugov, ki imajo posebno nalogo za agitacijo; če kdo izmed njih potrebuje kakšnega pojasnila, naj se obrne na politični odbor.

Domače vesti.

— «Slovenski Narod» je naenkrat zašel med mučenike. Med tiste mučenike, ki so enaki ubogemu volku, kateremu je jagoje kalilo vodo. Najprej nas je v uvodnem članku nadržil radi nacionalizma, kakor da je socialna demokracija odgovorna uredništvu v Knašlovih ulicah; ko je pa njegova puhla prevzetnost dobila odgovor, kakršnega zasluži, je pa začel tarnati in stokati, kako nedolžen da je bil njegov članek in kako sirov naš odgovor. Ampak «Narodova» jamerarija je hinavska kakor ves narodnjakarski liberalizem. Njegov članek ni imel drugega namena, kakor slovenskim socialnim demokratom zopet enkrat podtakniti narodno izdajstvo. Kdor ga je skrpal, je vedoma obrekoval ju-

goslovansko socialno demokracijo in vprašanje je bila le oblika, ki se mu je zdela najbolj primerna za obrekovalje. «Rdeči Prapor» je že tolikokrat pojasnil svoje stališče glede na narodno vprašanje, da ni nič drugega kakor hudobija, če liberalno trobilo še vedno vprašuje, kaj kako. Če ne ve, je to prokleto žalostno izpričevalo za njegovo klaverno inteligenco. Od gimnazialca, ki je dvakrat slišal mensa, mensae in amo, amas, amat, se zahteva, da zna deklinirati in konjugirati. Od lista, ki hoče zastopati slovensko kulturo, bi se smelo zahtevati, da si zapomni, kar je bral najmanj petdesetkrat. Torej je taka: Ali je «Narod» zabiti ali pa hudoben. Resne polemike pa ne sme pričakovati ne v prvem, ne v drugem slučaju.

— Klerikalna sloga je čudna reč. Preiskati njeno psihologijo bi bilo posebno zanimivo. Leta in leta so zahajali slovanski klerikalci mirno na takozvane avstrijske katoliške shode in nikdar jim ni prišlo na misel, da bi bilo med Nemci in Slovani kaj nasprotij. Kar naenkrat so letos slovanski klerikalci odpovedali svoje sodelovanje in za njimi so prišli moravsko-češki klerikalci. Strmečemu ljudstvu so povedali, da so nemški klerikalci Slovonom sovražni. In vendar bodo na letošnjem katoliškem shodu isti Lueger, Bielohlawek, Prochaska, Steiner, Liechtenstein i. t. d. kakor že leta in leta. Stvar je na vsak način čudna. In nehote vpraša človek: Kaj ni «katoliški shod» nepolitičen, cerkven, oziroma verski kongres? V minulih letih smo včasih izrazili skromno mnenje, da je to prava klerikalna, politično-strankarska priredba; pa so bili gospodje «katoličani» vselej hudi. Ampak če bi bil shod samo «katoliški», vendar ne bi mogli naj udeležbo vplivati politični in narodni razlogi. Na to stališče se tudi postavljajo češki klerikalci s Češkega. Njihovo glasilo «Čech» roti z vsemi glasovi svoje moravske in slovenske sobrate, in vendar iščejo, kar družji katoličane, ne pa, kar jih loči. Omenjeni list želi na vsak način, da se priredi katoliški shod skupno na Dunaju, dočim se med «obstrukcionisti» propagira sklicanje posebnega češko-slovenskega katoliškega shoda. Ko smo to brali, smo se kar ustrašili. Zaboga — ali grozi šizma v katoliški cerkvi? Ali se izpremeni cela katoliška Slovenija v Ricmanje? Če ne morejo biti slovanski katoličani z nemškimi skupaj na enem shodu, je le še en korak do tega, da ne morejo z njimi biti skupaj v eni cerkvi. Kar naenkrat nas utegne presenetiti novica, da so slovenski klerikalci odpovedali pokorščino Rimu in se postavili popolnoma na svoje noge. S škofovo avtoriteto mora biti itak že prav slabo, zakaj da bi tisti Jeglič, ki je lani poslal Barbotu znano pismo o slovenskem smrtnem grehu, odobroval spor z Luegrom in Liechtensteinom, je popolnoma izključeno. Če molči, je v tem le dokaz, da imata Šustersič in Štefe že več veljave v klerikalni stranki nego Bonaventura. Čudna znamenja! Kdove kam jadramo!

— Strah pred klerikalci, da ne zavladajo v deželi, silno vpliva na goriške liberalce. Ta strah pa je le pretveza, s katero hoče ta stranka opravičiti svojo ekzistenco in dokazati svojo neizogibno potrebnost. In vendar se skoro zdi, da temu kriku verjame marsikdo, ki bi sicer silno zameril, če bi ga hoteli uvrstiti med liberalce. V sedanjem volilnem boju na goriškem pravzaprav ne gre toliko za klerikalno nevarnost, kakor zato, da se enkrat za vselej onemogoči tisto večno liberalno zgagarstvo. In zdaj treba premisliti posledice, ki bi prišle, ako je primorana vsaka stranka nastopati samostojno pri prvih volitvah, in ki bi prišle, ako se združi protiklerikalni blok že pri prvem spopadu. Položaj je vendar jasen: ako je klerikalna stranka na Goriškem v manjšini, pade pri ožjih volitvah, in torej vse stranke lahko nastopijo samostojno pri prvih volitvah; ako je pa v večini, še celo ne vidimo vzroka, zakaj bi se naj ta ali ona stranka šla kompromitirati že pri prvih volitvah in nastopat skupno z liberalci. Zakaj kompromitirati? Zato, ker — ako agrarna stranka ali socialistična stranka upata kaj pridobiti, bosta pridobili od klerikalcev, od tistih, ki so zašli med klerikalce le iz študa pred liberalci goriškimi. In takih bi se dalo pridobiti večje število, nego je ono cele liberalne stranke. Pa to ni poglavitno. Najvažnejše je na celi stvari, da se izvije klerikalcem iz rok najhujše in najnevarnejše agitacijsko sredstvo — očitanje liberalizma. S tem se doseže večji uspeh, nego z vso šepavo pomočjo liberalne stranke.

— G. kr. umetnoobrtina strokovna šola v Ljubljani bode v šolskem letu 1909/10 obsegala naslednje oddelke: I. Zimske kurze za stavbne obrtnike (zidarje, tesarje in kamenoseke). Vsak kurz traja tri zime. — Pričetek 3. novembra. Vpisovanje novih učencev od 15.—20. oktobra. Zahteva se starost 18 let in učno izpričevalo dotičnega obrta. II. Oddelek za šoloobvezne dečke z dvema letnikoma, ki pripravljata za učenje pri mojstru ali pa za vstop v oddelek IV. Učenci imajo tudi pouk v obdelovanju lesa in v ključavničarstvu. Pričetek 20. septembra. Vpisovanje novih učencev 16., 17. in 18. septembra. Zahteva se starost 12 let in ljudska šola. III. Strokovno šolo za mizarstvo in strugarstvo, v katero se novi učenci več ne sprejemajo. IV. Novo ustanovljeni oddelek za lesno in kamneno kiparstvo (podobarstvo) s tremi letniki. Pričetek in vpisovanje

kakor za oddelek II. Za redne učence se zahteva absolviranje oddelka II., ali meščanska šola ali pa trije razredi srednje šole, pri čemur se neugodni redi iz latinščine in grščine ne vpoštevajo; kot izredni učenec lahko vstopi vsak kiparski pomočnik. V. Strokovno šolo za umetno vezenje in čipkarstvo s tremi letniki. Pričetek in vpisovanje kakor pri oddelku II. Zahteva se starost 12 let in ljudska šola. VI. Javno risarsko šolo za mojstre in pomočnike. Vpis in vstop sta mogoča tudi med letom. Pričetek 3. oktobra. VII. Javno risarsko šolo za dame. Vpis in vstop kakor pri oddelku VI. Pričetek 22. septembra. Na oddelkih I.—V. so učenci redni ali pa tudi izredni, t. j. taki, ki obiskujejo le nekatere predmete. Pouk je brezplačen. Na razpolaganje je mnogo ustanov v zneskih od 10 do 40 K na mesec. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

— **Porotne obravnave v Ljubljani.** V ponedeljek, 30. t. m. so se pričele pred tukajšnjim porotnim sodiščem porotne obravnave. Na vrsti so: Dne 30. t. m. Terezija Kopač, vdova in gostinja pri sv. Nikolaju pri Golopeči, hudodelstvo dovršenega in poskušnega umora. Dne 31. avgusta 1. Adolf Premk, kovaški pomočnik v Ljubljani, hudodelstvo posilne nečistosti, 2. France Raker, delavec v Zagorju, hudodelstvo rop. Dne 1. septembra Anton Grum, mesarski pomočnik iz Dravlj, uboj. Dne 3. septembra 1. Jurij Triler, hlapec v Žabnici. 2. Janez Civha, sedlarski pomočnik v Kozarjih, oba zaradi uboja. Dne 6. septembra Anton Apih, posestnika sin v Zapužah, uboj. Na dne 2. in 4. septembra določene so tudi tri tiskovne razprave.

— **Iz vode** je rešil 20. t. m. posestnik gosp. Ignacij Česen dečka Leopolda Erjavca tik nad svojima mlinom na Brodu ob Savi. Delavci, ki kopljejo jarek, da se napelje voda na turbino pri nameravani elektrarni gosp. Česna, so opazili potaplajočega se dečka, a se ni nihče upal skotiti za njim. Tedaj pokličejo posestnika, ta se vrže v zeleno vodo z nevarnostjo lastnega življenja in reši mladega fantka iz tolmuna. Fantek je bil še pri zavesti.

— **Novi goldinarji.** V seji generalnega sveta avstro-ogrske banke je naznanil glavni tajnik Pranger, da bo treba nakovati novih goldinarjev, dasi je bilo določeno, da te vrste denarja ne bo več v prometu. Vzrok, da vendarle dobimo nove goldinarje, je ta, da državni zbor še ni rešil predloge o kovanju novega kronskega in dvekronskega denarja.

Preporna meja med Kranjsko in Hrvaško. Med Kranjsko in Hrvaško je več prepornih ozemelj, katerih pripadnost ni določena. Največji taki preporni ozemlji sta Žumberek ob metliškem in Mirandol ob črnomljskem sodnem okraju. Poleg teh je pa še več manjših krajev ob meji, za katere ni določeno, ali so kranjski ali hrvaški. Dolgo let se ni nihče lotil, da bi se uredilo to vprašanje. Ali slednjič mora tudi v to vprašanje med Cis in Trans priti jasnost v interesu tamšnjega prebivalstva. Zato se bodo vršile obravnave za vsako preporno ozemlje. Prvi pride na vrsto preporni svet med Prezidom in Drago pri Novem Kotu. V ta namen je določena obravnava na dan 27. t. m. Komisija bo sestavljena iz zastopnikov obeh državnih polovic. Kranjski deželni odbor bo zastopal deželni odbor, profesor Jarc z deželnim tajnikom Korošcem, državno upravo pa gg. vladni svetnik Kremenšek in finančni svetnik Avian. Obravnava utegne trajati več dni.

— **Ubil se je** v Trnovem pri Ilirski Bistrici zidarski mojster Fran Rustijan, doma iz Renč pri Gorici. Revez je padel raz kap Ribaričeve hiše in na mestu obležal. V hudih bolečinah je v nekaj urah po nesreči umrl.

— **Orožniki ustrelili vojaka.** Ivan Trošić, topničar pri 38. top. bateriji in obenem častniški sluga, je služil že tretje leto in bi bil šel čez 25 dni na stalni dopust. 17. t. m. je imela njegova baterija velike vaje blizu njegove domače vasi v Slavoniji; zaprosil je svojega stotnika za dvadnevni dopust, da obišče družino — bil je oženjen in je imel več otrok. Stotnik mu prošnjo usliši ter ga pusti domov, ne da bi mu dal pismeno dovoljenje. Trošić je prišel domov, a komaj je pozdravil svoje, ko prideta dva orožnika in zahtevala izkazila o dopustu. Ko je rekel, da ga je stotnik ustmeno pustil domov, sta orožnika zahtevala, da jima izroči bodalo, kar pa je topničar ogorčeno odklonil. Vmešala se je še ostala družina in konec vsega je bil, da je eden orožnikov ustrelil topničarja v trebuh, da se je smrtno zadet zgrudil z besedami: »Proč sem, a orožja ne dam!« Prepeljali so ga v bolnišnico v Virovitico, kjer je po strašnih mukah umrl 21. t. m.

— **Na brzovlaku med Reko in Pešto** je bilo izvršeno pretkano sleparstvo. Na postaji Sarosle je izročil poštni sluga personalu vlaka brzovjavko, pod katero je bil podpisan glavni kontrolor Elemer Kovacz. Brzovjavka se je glasila: »Osobje restavracijskega voza in glavni natakari naj se s prvimi brzovlakom, ki jih sreča, vrnejo na Reko.« Kmalu po sprejemu brzovjavke je vstopil v vlak neznanec, oblečen kakor železniški uradnik. Pokazal je brzovjavko, podpisano takisto od kontrolorja Kovacza, naj prevzame službo v spalnih in restavracijskih vozovih ter inkasira denar. Osobje je, ne sluteč nič

slabega, izročilo neznanecu denar ter se s prvimi brzovlakom vrnilo na Reko. Ko so prišli tja, so šele izpoznali, da so bili osleparjeni. Policija sumi, da je bil slepar neki bivši železniški uslužbenec.

Zadnje vesti.

Nacionalistična gonja. Dunaj, 30. avgusta. Dunajski Čehi so včeraj priredili v svojem društvenem domu protestni shod proti zatvoritvi češke šole v tretjem dunajskem okraju. Udeležba na tem shodu ni bila posebno velika. Nemški radikalci pa so porabili tudi to priliko za »reševanje nemškega značaja Dunaja«; nekoliko njih sto je »demonstriralo« in pobili so tudi nekoliko šip.

Češki socialni demokratje prirede nočjo več shodov radi čeških šol.

Dunaj, 30. avgusta. Češka šola v Poštorni se ima otvoriti dne 1. septembra na slovesen način.

Dunaj, 30. avgusta. Predstojništvo Društva Komenskega na Dunaju je danes dobilo obvestilo, da sta prišla dva uradnika s 40 žandarji v Poštorno in sta zapečatila dosedanje prostore češke šole (v skoraj čisto češki občini!) Predstojništvo društva izjavlja, da radi šole v Poštorni ni dobilo nobenega dopisa od ministrstva, dasi se ima šola pojutrašnjem odpreti.

Dunaj, 31. avgusta. Župnik v Poštorni je naznanil vodstvu češke šole, da je dobil od škofijskega konzistorija ukaz, da ne sme dati češki šoli več kateheta. Prebivalstvo je radi teh dogodkov zelo razburjeno. Starši so sklenili, da ne pošljejo 1. septembra otrok v nobeno šolo, če se prepreči javna privatna češka šola.

Pod policijskim nadzorom. Praga, 28. julija. »Venkov« priobčuje na uvodnem mestu novico, da je dobil praški župan dr. Groš na ruskem Poljskem od policije nalog, naj čim prej zapusti ruska tla. S tem se razlaga njegovo hitro odpotovanje iz kraljevine Poljske. Kot vzrok za to se navajajo govori župana dr. Groša v Varšavi in Čenstohovem. »Venkov« se je vendar obrnil do svojega dopisnika v Čenstohovem po natančnejše pojasnilo. Olgovorilo se mu je, da je imela ruska policija nalog, da se proti češkim gostom na Poljskem kolikor mogoče taktično obnaša. Prišlo pa je iz Dunaja naročilo, naj delovanje dr. Groša na Ruskem delikatno nadzoruje in zato se je faktično vrnilo pri banketu v Varšavi med goste nekaj detektivov, vsled česar so govorili Poljaki skrajno rezervirano. Na poljske kroge je ta dogodek vplival zelo deprimirajoče. Iz Dunaja poročajo »Venkovu«, da ni mogoče izvedeti, kakšen nalog je pravzaprav dala dunajska policija ruski. V političnih krogih pripisujejo ta korak famoznemu ministru za zunanje zadeve, grofu Aehrenthalu, kateremu še zmiraj straši po glavi strašilo panslavizma.

Srbija. Belgrad, 30. avgusta. Ker naprednjaški in nacionalistični ministri niso hoteli preklatici svoje demisijske, je demisionirala celotna vlada. Koalicija je definitivno razbita. Najbrže sestavijo mladi radikalci nov kabinet.

Belgrad, 30. avgusta. Staroradikalna stranka je sinoči sklenila, da se ima obraniti koalicija za vsako ceno. Pašić je pooblaščen, da se pogaja z nacionalisti.

Grška. Atene, 30. avgusta. Vsled častniškega gibanja, ki je dobilo že prav revolucionaren značaj, je demisionirala Ralisova vlada. Mavromichalis je sestavil nov kabinet.

Atene, 30. avgusta. Uporni vojaki, ki so pod vodstvom svojih častnikov taborili na Hime-tosu, so dobili obvestilo, da je dovoljena popolna amnestija, ter so se mirno vrnili v vojašnice.

Zeppelin. Berlin, 30. avgusta. Vsled ponovnih nezgod je priplul Zeppelin s svojim balonom še le včeraj ob 1/2 1. v Berlin ter je šel po daljšem, zelo natančnem manevriranju, na tegelskem strelišču ob velikanskem navdušenju ogromne množice na tla.

Bülgig, 30. avgusta. Na povratku se je Zeppelinov balon tukaj zopet pokvaril ter se je moral spustiti na zemljo. Po natančnejšem pregledu se je izkazalo, da se utegnejo popravki končati do torka. Cesarju Fran Jožefu se pokaže starejši balon Z II.

Strašna eksplozija. Budimpešta, 28. avgusta. Včeraj ob 9. uri in četrť je nastala v čistilnici petroleja, ki je last neke delniške družbe, v IV. okraju, strašna eksplozija, ki je uničila celo tovarno. Govori se, da je ranjenih več sto oseb. Vse osobe rešilne družbe in vsi ognjega-sci so prišli na lice nesreče.

Budimpešta, 28. avgusta. Od onih, ki so bili pri včerajšnji eksploziji v tovarni petroleja teško ranjeni, je umrl sedmi. Položaj onih drugih teško ranjenih je še vedno nevaren.

Češko-nemška pogajanja. Dunaj, 28. avg. Na konference glede sklicanja češkega deželnega zbora bodo za sedaj pozvani samo zastopniki čeških in nemških strank in veleposestniki, ki sede v deželnem zboru. Kasneje bodo na konferenco povabljeni tudi drugi politiki.

Atentat na Sandanskoga. Solun, 28. avg. Na Sandanskoga, znanega bulgarskega četovodjo iz dobe macedonske vstaje so neznani uzmoviči streljali. Sandansky je na prsni ranjen in je moral v bolnišnico. Stiri ali pet sumljivih oseb so že ujeli.

Mladoturški kongres. Solun, 30. avg. Tu so imeli Mladoturki tajen shod, ki je trajal 15 dni, ne da bi zanj javnost izvedela. Na tem shodu so se izvršile vse priprave za splošni mladoturški kongres, ki je sklican v Solun na dan 18. septembra t. l.

Blériot. Reims, 30. avgusta. Zrakoplovec Blériot, ki je s svojim letalnim strojem prvi preletel čez Kanal, se je sedaj pri poizkušnji vožnji ponesrečil. Stroj se mu je vsled eksplozije motorja užgal in Blériot je dobil opekline na licu in na rokah, ki pa niso nevarne.

Ponesrečeni rudarji. Sosnovice, 30. avgusta. V rudniku Dombrovo je voda udrila v rov, v katerem je delalo 26 delavcev. Boje se, da so vsi izgubljeni.

Abdul Hamid. Solun, 31. avgusta. Pri bivšem sultanu Abdul Hamidu se kažejo znamenja duševne bolezni.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo naročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla naročnina koncem meseca avgusta, da jo zopet obnové.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto K 14.—

za pol leta „ 7.—

za četrť leta „ 3.50

na mesec „ 1.20

Za Nemčijo:

za pol leta K 7.90

za četrť leta „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9.50

za četrť leta „ 4.80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj priporočajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in kavnarnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim ga pošljemo na ogled.

Upravišтво „Rdečega Prapora“.

Dopisi.

Zagorje. Dne 28. t. m. zvečer je ponesrečil delavec Kolen pri pripravljanju za sokolsko veselico. Udaril ga je nekdo po nesreči s kladvom po glavi. Udarci je bil tako hud, da se dvomi, če bo še okrevaj.

Zagorje ob Savi. »Slovenski Narod« z dne 28. t. m. se huduje, da smo priredili ravno na 29. t. m. kakor Sokoliči veselico. Posebno se razburja radi lepakov. Čudimo se samo, ker se je vedno povdarjalo, da bežijo delavci trumoma od socialne demokracije, da jim napravi ta mirna veselica brez vsake agitacije razven nekaj lepakov tako veliki strah.

Izlake pri Zagorju. Dne 28. na večer se je obesil sin posestnika Mazerja, ki je bil na začasnem dopustu od vojaščine radi bolezni. Dne 29. t. m. pa bi bil moral zopet nastopiti vojaško službo, radi tega je tudi najbrže napravil samomor.

Zagorje ob Savi. Zadnje dni pretečenega tedna se je primeril dogodek, kakršnega je opisal že pred dvema letoma pisatelj Ivan Cankar v knjigi »Hlapec Jernej«. Pri gospej Medved v Zagorju je služil za hlapca Andrej 32 let, 2 meseca in 24 dni. Plače je imel 130 kron na leto. Mož, ki je prišel leta 1877 k rajnemu Matiju Medvedu, možu Marije Medved, je hotel iti kmalu po nastopu svoje službe k rudniku. Rajni Medved pa ga je pregovoril, da je ostal pri njem in mu obljubil, da bo lahko ostal pri hiši do svoje smrti. Hlapec se je na pregovarjanje rajnega udal, čeprav je zaslužil veliko manj, kakor bi bil zaslužil pri rudniku. Delal je pri hiši pridno na vso zadovoljnost rajnega, skrbel za hišo, kakor da bi bila njegova, s trdnim zaupanjem, da ostane tam do svoje smrti. Mož pa je opešal, lasje so postali sivi, noga okorna. V tem času pa se je priženil k hiši novopečeni narodnjak g. Tomo Koprivc, ki je v zadnjem času postal tudi izvrsten agitator za N. D. O. Takoj pri svojem nastopu je pogledoval hlapca postrani, pozneje pa, ko se je stolček pogrel, je postal še bolj hudoben, tako da je tuintam včasih z grabljami pretepaj starčka Andreja. Zadnjo soboto, 21. avgusta pa ga je pretepel tako, da je imel Andrej še 26. t. m. vso oteklo roko, poleg tega pa ga je isti dan od-slovil iz hiše in mu dal tako poniževalo izpričevalo v njegovo delavsko knjigo, da, če bi imel kaj dostojnosti in ljubezni do svojega narodnega brata, ne bi tega storil. Starček išče sedaj pomoči pri drugih ljudeh, se pritožuje, kaj mu je obljubil rajni Medved, ali ker nima nič pismenega v rokah, se starčku ne more pomagati, čeprav se mu godi

očitna krivica. Delavci pa lahko vidijo, kako izvrstna je N. D. O., ki ima takšne čedne voditelje in agitatorje, kakor je omenjeni gospod.

Jesenice. V številu 190 od 27. avgusta t. l. piše „Slovenec“ z Jesenic, da vlada med rdečimi železničarji terorizem v najgrši obliki, nadalje, da ti rdeči železničarji spravljajo druge ob kruh in da se neke kronice niso pravilno razdelile. To je že visok predznak in nesramna laž; kaj takega more le tisti pisati, kateri nima čisto nobenega pojma o železniških razmerah na Jesenicah. Zakaj ne objavite imena prizadetih? Zahtevamo torej odločno, da nam poveste, kdo je bil kdaj teroriziran in koga so ti rdeči železničarji spravili ali hoteli spraviti ob kruh. Če je bil kdo iz društva izključen, je bilo to pravilno in društvo je imelo gotov vzrok, ker hinavec, denunciantov in špicelnov nismo in ne bomo marali v svoji družbi; taki elementje naj se pridružijo le tam, kamor po svojem značaju spadajo. Iz navedenega dopisa v „Slovenec“ je razvidno, kako slabo je dopisniček poučen o razmerah železničarjev na Jesenicah. Vodstvo pravovarstvenega društva podružnice na Jesenicah je popolnoma v slovenskih rokah in so udom na razpolago slovenski časopisi in slovenske knjige. Kaj pa je prometna zveza? Prvič ni za železničarje še ničesar storila in drugič je to nemška družba (seveda na katoliški podlagi), katera izdaja le nemške časopise. Na eni strani se zgražate nad nemškimi priseljenci in jih preganjate, na drugi pa zahtevate podružnico prometne zveze na Jesenicah, s katero bi odpravili slovenske časopise in ponemčili slov. železničarje. Iz tega je razvidno, da tem ljudem ne gre za narodnost ali jezik, temveč kdor v njih rog ne tuli, tega preganjajo in z vso surovostjo napadajo, če pa tuli v njihov rog, pa jim je vseeno, ali v slovenskem, nemškem ali pa v kitajskem jeziku in tudi čeprav laja. Kar zadene podivjanost, katera se nam očita, pa sploh ni potreba še tukaj pogrevati, ker se je o tem že dosti pisalo in že vsa javnost ve, kdo je najbolj divji na Jesenicah in kdo dela ponočne kravale po trgu. To lepo čednost naj le klerikalci še zanaprej prihranijo za sebe, kakor so jo dozdaj. Železničarji ne delajo nobenih sitnosti tržanom in tudi ne kale nočnega miru po trgu, kar se je godilo od drugih zadnji čas. Začela jih je ojačena sloga železničarjev bosti v oči in si ne vedo z drugim pomagati kakor da si tolažijo z lažmi in obrekovanjem svoj strah pred rdečimi. — Zahtevamo torej še enkrat: Na dan z imeni prizadetih; ako si pa tega ne upate, pa ostanete hinavci in lažniki.

Solkan. Dne 17. t. m. je umrl tukaj delavec Josip Vižitin, komaj 29 let star. Pogreb je bil 19. t. m. ob 1/2 7. zvečer in lahko se reče, da še ni bilo takega pogreba v Solkanu, kar je dokaz, kako priljubljen je bil ubogi delavec. V sprevedu je bilo nad tisoč ljudi. S krasnim vencem se ga je udeležila socialno-demokratska organizacija, potem so bili navzoči solkanska čitalnica, Sokol, pevski zbor pod vodstvom nadučitelja Bajta, sokolska godba iz Prvaceine ter mnogo znancev in prijateljev. Sodrugi bodo izmučenemu trpinu ohranili prijazen spomin.

Celje. (Narodnost in pokalice.) Prav po nepotrebnem se je spravljal „Slovenski Narod“ nad celjske socialne demokrate, ki imajo s tukajšnjo nemško-nacionalno renegatsko kliko toliko bojev, da bi bili ljubljanski narodnjakarji že davno vrgli puško v koruzo, če bi bili na našem mestu. Da liberalci niso in ne morejo biti naši prijatelji, je naravno. Zakaj mi smo socialisti, oni pa so stebri kapitalizma. Ampak nekoliko več soli bi vendar lahko imeli v glavi. Če so celjski renegatje naši in njihovi nasprotniki, še ne sledi iz tega, da bi mi morali biti rep liberalcev in da bi morali opravljati njihove posle. Kar se tiče gostilničarja pri „Zelenem travniku“, ni storil doslej ničesar, prav ničesar, kar bi nam dalo povod za resno nezadovoljnost in če je Nemec, ni to za nas smerten greh. Mi imamo v stranki Slovence in Nemce, pa se prav dobro vjemamo in „Narodu“ nikakor ne pojdemo na limanice, da bi se njemu in yahtarici na ljubo začeli razbijati glave. Kam bi prisli, če bi začeli še mi uganjati take burke, da sme Slovenec le pri Slovincu, Nemec pa le pri Nemcu popiti kozarec vina ali pa pojesti za štiri vinarje kruha? Če pa misli „Narod“, da je naša naloga, delati reklamo za tiste pokalice, ki jih izdeluje njegov pristaša, mu bodi povedano, da naša organizacija ni inseratna pisarna. Mi imamo s svojimi zadevami dovolj dela; narodnjaški podjetniki naj za svoje inserate sami skrbijo.

BLUZE v težki svili, volni in drugim modnim blagu, v krasnih modelih, najnovejša modna krila, kostume, dežne plašče, otročje obleke, krstno opravo, prepdasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Najfiniješe otročje kapice, klobučke, plaščke, parliške modro, nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine zavratnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo perilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Kristofič-Bučar
Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28
Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene radi male režije brez konkurence. 52—47

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

Specijalna trgovina za obuvale
Bogata zaloga čevljev vseh velikosti in po različnih cenah.
Edino nogi odgovarjajoče pravilno obuvale znamke F. L. P.
JULIJA ŠTOR, Ljubljana

Prešernove ulice štev. 5.

Velika in moderna
: zaloga oblek :
za gospode, dečke in otroke
A. KUNC
LJUBLJANA, Dvorni trg št. 3
:: (na vogalu Židovske ulice). ::
Strokovnjaška postrežba z izbornimi izdelki po nizkih, stalnih, na vsakem predmetu označenih cenah. ::
Naročila po meri točno in priznana dobro. ::

Svojim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

Največja zaloga, najboljša in najcenejša tvrdka za naročevanje ohr. nakupovanje!
Čopčev za pleskarje, zobne slikarje, zidarje, mizarje, lakov, pristnih angleških za vozove.
Emajlne prevlake, pristne, v posodah po 1/2, 1/4, 1/8 in 1 kg. 104—80
Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pode.
Voščila, štedilnoga, brezbarvna in barvastega za pode; najcenejše in najboljše.
Rapidola, pripravna za vsakovrstne prevlake.
Brunolina za barvanje naravnega lesa in pohištva.
Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.
Maščoba za usnje.
Oljnatih barv, priznane najboljše.
Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.
Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.
Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpeznega.
Glpsa, alabasterskega in štukaturnega.
Karbollinoja, najboljšega.
Fasadnih barv za apno.
Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudninskih.
Kleja za mizarje in sobne slikarje.
Vzorcev za slikarje, najnovejših.
Ustanovljeno 1. 1832. **Adolf Hauptmann v Ljubljani** Ustanovljeno 1. 1832.
I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Kavarna „Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

J. Jax & sin
= LJUBLJANA =
Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo
šivalnih strojev
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji „ADLER“.
Vozna kolesa.
Ceniki zastonj in franko. 24—23

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, slamozeznice, čistilnice, preše za sadje i. t. d.?
Edino le pri
FR. STUPICA
v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1, Valvazorjev trg št. 6.
In zakaj: zato, ker so dotični stroji iz najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo tvrdko pri nakupu **stavbenih potrebščin**, portland-cementa, traverz, železniških šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehnic i. t. d. 24—23

Telefon št. 177 52—26
L. Tomažič
zaloga piva
v Spodnji Šiški pri Ljubljani.
Telefon št. 177
Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam
zagrebško in
: oško pivo :